

رابطه قاعده لاضرر با ادله احکام اولیه

از منظر شیخ انصاری و آخوند خراسانی

نویسنده: میثم سنجری فرد

ناشر: حقوق بشر اسلامی
ویراستار: صادق ریحانی
صفحه آرا: سید فاضل سیدی
طراح جلد: صادق ریحانی

نوبت: اول / ۱۴۰۱
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۳۳۳۴-۲-۶
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

آدرس: قم، پاساژ قدس، طبقه دوم، گرافیک سینا
۰۹۱۰۸۳۴۳۷۴۰

حقوق مادی و معنوی چاپ و نشر برای انتشارات
حقوق بشر اسلامی محفوظ است.

سرشناسنامه: سنجری فرد، میثم، ۱۳۷۵-
عنوان و نام پدیدآور: رابطه قاعده لاضرر با ادله احکام اولیه از
منظر شیخ انصاری و آخوند خراسانی / نویسنده میثم سنجری فرد
مشخصات نشر: قم: انتشارات حقوق بشر اسلامی، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۴۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۳۳۳۴-۲-۶
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص ۴۰۰-۳۵.
موضوع: انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴-۱۲۸۱ ق. - دیدگاه
درباره قاعده لاضرر
موضوع: آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین، ۱۲۵۵-۱۳۲۹ ق.
_ نظریه درباره قاعده لاضرر
*Lazarar formula (Islamic Law)
رده بندی کنگره: BP۱۶۹/۵۲
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۲۴
شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۴۰۸۱۹

فاندر حقوق بشر اسلامی
Islamic Human Rights

فهرست

چکیده :	۷
مقدمه :	۹
فصل اول: تعریف احکام اولیه و قاعده لاضرر	۱۵
بخش اول	۱۵
الف) ادله احکام اولیه	۱۶
ب) ادله احکام ثانویه	۱۷
بخش دوم	۲۰
الف) ماده افتراق اول:	۲۱
ب) ماده افتراق دوم:	۲۲
ج) ماده اجتماع:	۲۲
فصل دوم: بیان مبنای شیخ انصاری	۲۴
بخش اول:	۲۴
حکومت :	۲۴
فصل سوم: مبنای آخوند خراسانی	۲۷
توضیح دیدگاه آخوند خراسانی:	۲۸

چکیده

در هنگام برخورد قاعده نفی ضرر با ادله احکام اولیه ، لاضرر مقدم می شود . رابطه‌ی که بین این قاعده با ادله اولیه برقرار است ، طبق نسبت های چهارگانه که در منطق بیان شده ، عموم خصوص من وجه است . دو نکته مذکور از موارد اتفاقی بین علما بود . حال بحث بین شیخ انصاری و آخوند خراسانی در هنگام اجتماع بین لاضرر و ادله اولیه بود که با هم اختلاف داشتند و هر یک نظر خود را با دلایلی که دارند بیان می کنند ، بنابر نظر شیخ انصاری در هنگام اجتماع قاعده نفی ضرر با ادله احکام اولیه ، در این مقام لاضرر به خاطر حکومتی که دارد بر ادله اولیه مقدم می شود ، به این

صورت که لاضرر حاکم و ادله احکام اولیه محکوم می‌باشند، البته در اینجا حکومت به نحو تضییق است نه به نحو توسعه. اما طبق مبنای آخوند خراسانی، حکومت، در هنگام اجتماع قاعده لاضرر با ادله احکام اولیه جاری نمی‌شود زیرا یک دلیل در مقام اقتضا و دلیل دیگر در مقام تنجیز است، و به همین خاطر اینجا اصلاً تعرضی بین ادله صورت نمی‌گیرد که حکومت بینشان جاری شود، آخوند با توجه به این مطلب گفتند که، بین لاضرر و ادله احکام اولیه، جمع عرفی می‌کنیم به عنوان مثال: وجوب صوم در مقام اقتضا می‌باشد و لاضرر در مقام تنجیز به همین خاطر نه تعارضی وجود داشت و نه قاعده حکومت جاری می‌شد.

واژگان کلیدی: آخوند خراسانی، شیخ انصاری، ادله احکام اولیه، قاعده لاضرر، رابطه